אלא להך לישנא דאמרת פליגי בשלמא למאן דאמר לא מעכבא הא מני ר' יהודה היא אלא למ"ד מעכבא הא מני תני מצוה להניח ת"ש מצוה להגריל ולהתודות לא הגריל ולא התודה כשר וכי תימא הכי נמי להניח אימא סיפא רבי שמעון אומר לא הגריל כשר לא התודה פסול מאי לא הגריל אילימא לא הניח מכלל דרבי שמעון סבר הגרלה מעכבא [א]והתניא מת אחד מהן מביא חבירו שלא בהגרלה דברי רבי שמעון ר' שמעון [ב]לא ידע מאי קאמרי רבנן והכי קאמר להו אי הגרלה הגרלה ממש קא אמריתו פליגנא עלייכו בחדא אי הגרלה דקאמריתו היינו הנחה פליגנא עלייכו בתרתי (א) ת"ש פר מעכב את השעיר ושעיר אין מעכב את הפר במתנות שבפנים בשלמא פר מעכב את השעיר דאי אקדמיה לשעיר מקמי פר לא עבד ולא כלום אלא שעיר אין מעכב את הפר מאי ניהו אילימא דאי אקדים מתנות דפר בהיכל מקמי מתנות דשעיר בפנים חוקה כתיב בהו אלא לאו דאקדים מתנות דפר בפנים מקמי הגרלה ומדסדרא לא מעכבא עיקרא הגרלה נמי לא מעכבא [א] לא דאקדים מתנות דפר במזבח מקמי מתנות דשעיר בהיכל ורבי יהודה היא דאמר דברים הנעשין בבגדי לבן בחוץ לא מעכבי והא במתנות שבפנים קתני אלא הא מני רבי שמעון היא דאמר הגרלה לא מעכבא ואיבעית אימא לעולם רבי יהודה היא ונהי דבסדרא לא מעכבא הגרלה מיהא מעכבא ואזדו לטעמייהו דתניא

יעמד

רש"י

אלא להך לישנא דאמרת. אליבא דרבי יהודה פליגי ואמר רבי ינאי מעכבא וכל שכן לרבי נחמיה הא מני לא רבי יהודה ולא רבי נחמיה: **תני מצוה להניח.** ואם לא הניח כשר (ב) והא כולי עלמא מודו דבנתינה לא תנא בה קרא אלא חדא זימנא הוא דכתיב ונתן אהרן וגו' אבל בעלייה תנא בה קרא דכתיב (ג) והקריב אהרן את השעיר אשר עלה עליו וגו' וכתיב והשעיר אשר עלה (ג): **ולהתודות.** על שעיר המשתלח כדכתיב והתודה עליו וגו': **אילימא לא הניח.** בההוא הוא דקאמר רבי שמעון כשר אבל עלייתו מתוך קלפי אית ליה לרבי שמעון דמעכבא: **והתניא מת אחד מהן.** לאחר הגרלה דאי אפשר עוד להגריל אלא אם כן יביא שנים אחרים וילך אחד לאיבוד כדאמרי' בפ' שני שעירי (לקמן דף סג.): **מביא.** אחד מן השוק תחת זה שמת ויהא חבירו של זה העומד (ד) ואין צריך להגריל: **רבי שמעון לא ידע כו'.** לעולם לא הגריל דקאמר תנא קמא כשר לא הניח הוא ודקשיא לך היכי קאמר ר"ש עלה לא הגריל כשר אי הגרלה זו היינו הנחה משמע דאי לא העלה פסול לרבי שמעון לא תקשי דלא הגריל דקאמר ר' שמעון לא הגריל ממש קאמר ולא הוה ידע דלא הגריל דקאמר ת"ק אהנחה הוא דקאי והכי קאמר להו ר' שמעון לרבנן אי לא הגריל כשר דקאמריתו היינו בעלייה דהוא הגרלה ממש פליגנא עלייכו בחדא בלא התודה: **ואי הגרלה דקאמריתו היינו הנחה.** אבל עלייה לדידכו מעכבא פליגנא בתרתי דלדידי הגרלה לא מעכבא כלל והוידוי מעכב ולקמן מפרש טעמא דתרוייהו בוידוי: **פר מעכב את השעיר.** אם הקדים אחת מן העבודות של שעיר המאוחרות לשל פר ועשאה קודם לפר הפר שהוא ראוי ליקדם לה מעכבא ופוסלה ואינה עולה לו וצריך לחזור ולעשותה לאחר הפר (ה). וסדר עבודותיהן כך היא בפרשה בתחילה מתודה על הפר וידוי ראשון ואח"כ מגריל על השעיר ואחר כך מתודה על הפר וידוי שני ושחטו ומכניס כף ומחתה ונותן את הקטורת על האש וגומר ונותן מדם הפר על הכפורת ואחר כך שוחט את השעיר ונותן ממנו על הכפורת ואחר כך נותן מדם הפר על הפרוכת ואחר כך מדם השעיר ואחר כך מערב דמים ונותן על מזבח הפנימי: **אבל השעיר אינו מעכב את הפר.** אם הקדים עבודת הפר והוא מן המאוחרות לשל שעיר ועשאה לפני שעיר אין השעיר שהיה ראוי ליקדם לה פוסלה: **במתנות שבפנים.** קאמרי לסדר הפר מעכב את השעיר: **אי אקדמיה לשעיר.** על בין הבדים מקמי פר לא עשה כלום: **אלא שעיר אינו מעכב את הפר מאי ניהו.** איזו עבודה מצינו בשעיר הקודמת לשל פר במתנות פנים דנימא עלה שאם שינה להקדים את של פר לפניה אין השעיר הראוי ליקדם לה פוסלה: **בהיכל.** על הפרוכת: **חוקה כתיבא בהו.** דהא אפילו רבי יהודה מודה לדברים הנעשין בפנים כתיב חוקה והרי שינה זה בעבודות פנים שהרי הקדים לה את של חוץ שהיא מאוחרת לה: **אלא לאו דאקדים מתנות דפר בפנים מקמי הגרלה.** דשעיר דעל כרחך אינך מוצא עבודות שעיר קודם מתנות דפר בפנים אלא זו וקתני דלא מעכבא: **ומדסדרא לא מעכבא הגרלה נמי לא מעכבא.** אפילו עקר לה לגמרי. אלמא איכא למאן דאמר הגרלה לא מעכבא וקשיא למאן דאמר אפילו לרבי יהודה מעכבא וכל שכן לרבי נחמיה הא מני: **דאקדים מתנות דפר.** על מזבח הפנימי כדכתיב (ויקרא טז) ולקח מדם הפר ומדם השעיר וגו' והיה לו לאחרו עד גמר מתנות הפרוכת: **ונהי דבסדרא לא מעכבא.** הגרלה דהא לרבי יהודה לא כתיבה חוקה אדברים הנעשים בחוץ הגרלה מיהא כי עקר לה לגמרי מעכבא (ו) דתנא בה קרא כדלקמן: **ואזדו לטעמייהו.** אפלוגתא דלא התודה קאי ומיקמי תא שמע פר מעכב את השעיר גרסינן ליה:

יעמד

תוספות

תני מצוה להניח. ה"נ הוה מצי לשנויי הא מני רבי שמעון היא דאמר הגרלה לא מעכבא ואח"כ מצאתי ברייתא זו שנויה בתוספתא [פ"ג] וסמוך לה שנויה פלוגתא דבסמוך דרבי יהודה ורבי שמעון יעמד חי וכו' ומסיק דברי רבי יהודה ורבי שמעון אומר וכו' ומדסיפא ר"ש רישא לאו רבי שמעון:

הא דקאמר תני מצוה להניח. אינו מגיה הברייתא אלא פרושי קא מפרש מאי לא הגריל לא הניח הגורל: **רבי** שמעון לא ידע. ואם תאמר לימא דשפיר ידע ולא הגריל דרבי שמעון היינו עלה כי היכי דמפרשי נמי השתא ללא הגריל דידיה עלה אע"ג דלא הגריל דרבנן מספקא ליה אי הוי הניח או עלה וי"ל אי רבי שמעון פשיטא ליה דלא הגריל דרבנן היינו לא הניח א"כ הוה ליה למימר איהו לא עלה הגורל אבל השתא ניחא משום דמספקא ליה דילמא רבנן אמרי לא עלה וקרו ליה לא הגריל נקט נמי לא הגריל:

ואזדו לטעמייהו דתניא יעמד חי כו'. פרש"י דאוידוי קאי ואמר שיש לגרוס אותו לעיל קודם ת"ש פר מעכב את השעיר ול"נ כגירסת הספרים וקאי אהגרלה ומשום דקאמר אי בעית אימא ר"ש דאמר הגרלה לא מעכבא ואי בעית אימא רבי יהודה נהי דבסידרא לא מעכבא הגרלה מעכבא היכא דלא עלה הגורל כלל כו' ואזדו לטעמייהו דכי היכי דפליג ר' יהודה ארבי שמעון היכא דלא עלה הגורל מעולם הכא נמי פליג היכא דעלה הגורל ומת המשתלח קודם מתן דמים דשעיר הפנימי דסבירא ליה לרבי יהודה ישפך הדם ויביא שנים אחרים ויגריל עליהם בתחילה דתניא יעמד חי עד מתי יהא זקוק לחיות עד מתן דמים של חבירו ולכפר עליו דקרא הוי פירוש עד שיכפרו בחבירו ור' שמעון סבר אין צריך ולכפר עליו אשעיר המשתלח קאי וה"ק והשעיר אשר עלה עליו הגורל לעזאזל יעמד חי עד שיכפר עליו בוידוי ואם מת קודם וידוי מביא אחר בלא הגרלה ואם מת אחר וידוי אין צריך להביא אחר אף ע"פ שלא שילחו עדיין דשילוח אינו מעכב ואם מת המשתלח קודם וידוי וקודם זריקת דמי חבירו יזרק הדם של חבירו ומביא שעיר אחר בלא הגרלה ומתודה עליו ולא יגריל אפילו למצוה דאין הגרלה אלא בשנים כדכתיב על שני השעירים ואם היה מביא שנים היה צריך לשפוך הדם או לאבד את השני [ד](עמו) שיעלה עליו הגורל לשם וכמו שפירש' דלרבי יהודה כשמת המשתלח צריך להביא שנים אחרים ולהגריל עליהם בתחילה הכי תנן לקמן בפרק שני שעירי (ד' סג.) ומסיים עלה והשני ירעה עד שיסתאב רבי יהודה אומר תמות ועוד א"ר יהודה מת המשתלח ישפך הדם ובת"כ נמי איכא בהדיא מת אחד מהם משהגריל יביא שנים אחרים ויגריל דברי רבי יהודה ומהאי קרא נפקא לן לרבי יהודה דמיד בתר פלוגתא דרבי יהודה ורבי שמעון גרסינן התם לשלח אותו שאם נשפך הדם ימות המשתלח מת המשתלח ישפך הדם והאי מילתא אמאן לרבי יהודה דרבי שמעון סבירא ליה מת אחד מהן מביא חבירו

בלא

מסורת הש"ס

א) לקמן סג: [כריתות כח. תמורה ו:], ב) [גיטין לו: תמורה לג:], ג) [ויקרא כח], ד) נ"א אותו,

◆

הגהות הגר"א

[א] גמ' (לא דאקדים כו' עד שבפנים קתני תא"מ (ועי' בת"י):

◆

מוסף רש"י

מת אחד מהן. מהשעירים, מביא חבירו. מן השוק, שלא בהגרלה. ויקרב זה הנותר אם של שם הוא, דאין בעלי חיים נדחין, אע"ג דלאבד בן גילו ונכנסה זה תחת הגרלה דאין דיחוי אלא בעלי חיים (כריתות כח.).

◆

תוס' ישנים

מביא חבירו עמו שלא בהגרלה דברי ר"ש. וא"ת א"כ אמאי קאמר לעיל תני מצוה להניח לוקמה כר"ש וי"ל דלאכתי לא ידע למילתיה דר"ש ועוד דניחא ליה לאוקמה אליבא דכ"ע שאין זו סברא דניחא דר"ש לא ידע אי רבנן הגרלה קאמרי או הנחה קאמרי. ריב"א: מקמי מתנות דשעיר בפנים חוקה כתיב ביה. דאע"ג דחוקה לא כתיבא אלא בבגדי לבן הנעשים בפנים לר' יהודה מכל מקום בסדר עבודות של פנים כתיב חוקה ואין להפסיקן בעבודת חוץ: ומדסדרן לא מעכבא הגרלה נמי לא. ואע"ג דאמרינן לקמן פרק הוציאו לו (דף ס.) דאם הקדים מעשה לחברו לר' יהודה מה שעשה עשוי בדברים הנעשין בבגדי לבן כגון מתנות שבהיכל ואע"פ שהן מעכבות ואפילו שיריים אמרינן אם כילה כיפר אם לא כילה לא כיפר הרי איכא קרא שמעכבן הן עצמן מטעמי' דוכלה מכפר אבל אין סדרן מעכב דלא כתיב ביה חוקה אבל הכא כיון דמתנות דפר הם בפנים וכתיב בהו חוקה והגרלה היא גם היא צורך פנים אם היא חשיבה לעכב ודאי היה הסדר מעכב אלא ודאי מדסידרא לא מעכבא הגרלה נמי לא מעכבא: דאקדים מתנות דפר למזבח מקמי מתנות שעיר בהיכל. וא"ת אמאי לא תני נמי פר אין מעכב את השעיר בכהאי גוונא כגון דהקדים מתנות שעיר בהיכל מקמי מתנות דפר בהיכל דתרוייהו דברים הנעשים בבגדי לבן בחוץ נינהו ואין הסדר מעכב וי"ל דעדיפא מינה פריך והא מתנות שבפנים קאמר: דאמר הגרלה לא מעכבא. ואע"ג דמצי משכחת שעיר מעכב את הפר כגון שהקדים של פר בהיכל לשל שעיר בפנים מ"מ ניחא ליה למיתני דשעיר אין מעכב את הפר דבמילי דפנים משכחת דאין שעיר מעכב את הפר: נהי דבסידרא לא מעכבא הגרלה מיהא מעכבא. והשתא הדר ביה ממאי דס"ד מעיקרא דאי אקדים מתנות דפר בהיכל מקמי דשל שעיר בפנים חוקה כתיבא ביה דהוה פשיטא ליה לעיל דאע"פ דדברים הנעשים בבגדי לבן מבחוץ [לא] מעכבי לר' יהודה (וכ"ש) סדרן דלא מעכבא מ"מ כיון שמאחר סדר פנים ומפסיק בו מעכב דכתיב ביה חוקה השתא מיהא לית ליה הך סברא דאי אית ליה ה"נ כתיבא חוקה שעושה מתנות שבפנים מקמי הגרלה וא"ת אמאי לא משני [דאקדים] מתנות דפר בהיכל מקמי מתנות דשעיר [בפנים י"ל דהגרלה] דקאי עליה נקט (מהגרלה הוה קאי) והא דאמר שילא לקמן בפרק הוציאו לו (דף סא.) שעיר ששחטו קודם מתן דמו של פר לא עשה ולא כלום ליכא לפרושי האי טעמא הואיל ומאחר עבודת פנים וחוקה כתיבא ביה אלא הוי טעמא דצורך פנים כפנים דמי ושחיטה גופא צורך פנים היא ונמצא שהיפך סדר עבודת פנים והאי טעמא קאמר נמי התם על מילתא אחריתי אבל בהגרלה אע"פ דצורך פנים מ"מ לא חיישינן כדפרישית לעיל [ואע"ג] דמעכבא ועוד אומר רבי כי י"ל דלא הדר ביה ממאי דאמר לעיל דודאי דהקדמת מתנות דפר [בהיכל] לשל שעיר בפנים שמפסיק במתנות פר ושעיר שבפנים כתיבא חוקה אבל אם מקדים מתנות דפר בפנים מקמי הגרלה שאינו מפסיק מתנות בשום דבר בהא לא כתיבא חוקה [ואם תאמר היכי תוכח מהאי תירוצא (דהנחה) לא מעכבא יש לומר שאין רגילות להפסיק בין הגרלה להנחה. ה"ר יוסף]:

הגהות הב"ח

(א) גמ' היינו הנחה פליגנא עלייכו בתרתי ואזדו לטעמייהו דתניא יעמד חי לפני ה' וכו' בכפרת דברים הכתוב מדבר ת"ש פר מעכב את השעיר ושעיר וכו' הגרלה מיהא מעכבא ת"ש שאלו תלמידיו כו' נ"ל: (ב) רש"י ד"ה תני מצוה כו' כשר דבהא כ"ע מודו כו': (ג) בא"ד והשעיר אשר עלה ולא תנא ביה קרא אלא לעכב הס"ד: (ד) ד"ה מביא כו' של זה העומד אלמא אין צריך: (ה) ד"ה פר מעכב כו' וצריך לחזור ולעשותה לאחר הפר אבל השעיר אינו מעכב את הפר אם הקדים וכו' שהיה ראוי ליקדם לה פוסלה וסדר עבודותיהן כך היא בפרשה וכו' ואחר כך מערב הדמים ונותן על מזבח הפנימי הס"ד ומה"ד במתנות שבפנים הוא דקאמרינן לסדר: (ו) ד"ה ונהי דבסידרא כו' לגמרי מעכבא כיון דתנא בה קרא:

◆

רבינו חננאל

והא ר' ינאי דאמר דברי הכל עליית גורל מעכבת. הא מתניתא [כמאן] מוקים לה. [א]ודאי לא תימא מצוה להגריל דמשמע עליית גורל מתוך קלפי אלא אימא מצוה להניח ואם לא הניח כשר. ת"ש מצוה להגריל ולהתוודות לא הגריל ולא התודה כשר. [רש"א לא הגריל כשר] לא התודה פסול. האי דקתני ר' שמעון לא הגריל מהו, אם תאמר לא הניח הוא כמו שהעמדת הברייתא האחרת, מכלל דר' שמעון הנחה לא בעי הגרלה בעי. והתניא בהדיא מת אחד מהן מביא חבירו שלא בהגרלה דברי ר' שמעון. ודחי ר' ינאי הכי, לעולם הגרלה זו הנחה היא, ור' שמעון לא ידע האי הגרלה דתנו רבנן מאי היא, והכי קאמר להו אי האי דקאמריתו מצוה להגריל הנחה (זו) היא וזו היא מצוה, אבל עליית הגורל מעכבת, פליגנא עלייכו בתרתי שהגרלה אינה מעכבת ואם לא התודה פסול. ואי הגרלה עליית גורל קאמריתו שהיא מצוה, בהא מודינא לכו דהגרלה אע"ג דאינה מעכבת מצוה מיהא איתא, ופליגנא עלייכו בהתודה שאם לא התודה פסול. ת"ש פר מעכב את השעיר ושעיר אינו מעכב את הפר כו'. סדר עבודת יום הכפורים, מתודה בפרו ומגריל ונותן הגורלות על השעירים, ומתודה שמה בעדו ובעד ביתו בפרו. ושוחטו ונותן הדם למי שממרס בו. וחותה בגחלים, וחופן הקטורת ומכניס ומקטיר. וחוזר ולוקח דם הפר ממי שממרס בו ומכניס ומזה על הכפורת ולפני הכפורת. ויוצא ושוחט השעיר ומכניס דם השעיר ומזה כאשר הזה מדם הפר וחוזר ונוטל דם הפר ומזה ממנו אחת למעלה וז' פעמים בהיכל על פני הפרוכת. ויוצא ונותנו למי שממרס בו ונוטל דם השעיר ומזה ממנו כאשר הזה מדם הפר. ויוצא ומערה דם הפר לתוך דם השעיר ומזה על המזבח. פירו' במתנות שבפנים [בהזאות שמזה בפנים]. בשלמא פר מעכב לשעיר, שאם הקדים הזאת השעיר להזאת הפר לא עשה כלום משום דמתנות שבפנים הן, ולדברי הכל מתנות שבפנים מעכבי. אלא שעיר אינו מעכב לפר מאי ניהו, שאם הקדים הזאות של פר בהיכל קודם הזאות השעיר לפני ולפנים, חוקה כתיבה ובעינן הדברים ככתבן. אלא דאי אקדים מתנות של פר בפנים קודם שיגריל בשעיר מה שעשה עשוי. ומדכסידרן [לא מעכבא] ההגרלה אינה מעכבת, מכלל שאינה עבודה ואע"פ שלא יגריל כלל כשר. קשיא לר' ינאי. ודחי ואמר הא ר' יהודה היא, וכגון שהקדים דם הפר במזבח קודם מתנות של שעיר בהיכל. וכיון דעבודת חוץ מקדש הקדשים היא, אע"ג שהיא בבגדי לבן לר' יהודה לא מעכבא. ואקשינן והא מתנות שבפנים קתני. ופריק אלא לעולם הגרלה היא, והא מני ר"ש היא [ד]קסבר הגרלה אינה מעכבת כלל. [ב]עמדה, כי לר' שמעון הגרלה לא מעכבא כלל, אבל לר' יהודה כסידרן לא מעכבא. כלומר, ההגרלה אינה מעכבת שחיטת הפר אלא אם שחט מה שעשה עשוי ויגריל, ולעולם בעי הגרלה על שני השעירים. ואזדו לטעמייהו דתניא

א) ר"ל כי להלכתא אימא עמדה סוגיא כי לר"ש וכו'. ב) [נלע"ל ודחי].